

אכיפת פסק דין חוץ – דרישות וראיות

עו"ד רינת בובליל – קדש

ככלל, אורית 'הכפר הגלובלי' משפיעה ונותנת אותותיה בכלל תחומי המשפט הבינלאומי הפרטי ואף הפומבי.

במדינת ישראל קיים הסדר ספציפי, חוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח – 1959 [להלן: "החוק"], המעגן ונותן בסיס חוקי למדיניות ישראל ורשויותיה ביחס להחלטות המתקבלות בחו"ל ויישומן בארץ.

סעיף 3 לחוק מונה את התנאים המצטברים לאכיפת פסק דין שניתן בחו"ל. ביחד עם זאת, לא אחת נבדקים גם החוקים הספציפיים בכל מדינה שפסק הדין שניתן בה נדרש לאכיפה, ביחס למילוי 'עקרון ההדדיות' באכיפת פסקי דין, המנוי בסעיף 4 לחוק, – כלומר שגם המדינה הזרה אוכפת את פסקי הדין שניתנים במדינת ישראל.

בתי משפט בישראל בד"כ מאמצים את הגישה המצמצמת שניתנה לפרשנות הסעיף על מנת למקסם את התועלת הגלומה באכיפה של פסק הדין ובייתור התדיינות נוספת.

הנטל להראות ולהוכיח כי לא קיימת הדדיות באכיפה מוטל, על פי הפסיקה שנתכוננה בישראל, לפתחו של מי שטוען כי דרישת ההדדיות אינה מתקיימת ובסופו של דבר מי שמתנגד לאכיפת פסק הדין.

בתיקון מספר 3 לחוק בשנת 1990, תוקן חלק מסעיף 6 (א) לחוק המונה את האפשרויות ל'הגנה מפני אכיפה' ובמסגרתו מוטל הנטל על המתנגד לאכיפה להוכיח, בין היתר, כי פסק הדין הושג במרמה או כי לא ניתנה לנתבע אפשרות ממשית לטעון טענותיו בפני בית המשפט בחו"ל טרם מתן פסק הדין בעניין [הערה: קיימים 5 תנאים חילופיים ובהם גם טענת פורום לא נאות או המשפט תלוי ועומד בישראל באותו עניין וכו'] זאת לצד בחינת הטענה הספציפית הנטענת בפועל על ידי הנתבע ביחס לתובענה כ'טענת הגנה'.

ראוי לציין גם את סעיף 7 לחוק המהווה 'סייג לאכיפה' ולפיו פסק דין שניתן בחו"ל לא יהיה כלל אכיף אם תוצאתו היא פגיעה בריבונות ישראל ו/או בביטחונה.

סעיף 11 (א) לחוק מונה את התנאים להכרה בפסק דין זר ו11 (ב) מאפשר להכיר בפסק הדין גם אם לא היה הסכם אגב דיון בעניין ולצורך אותו עניין אם ראה בית המשפט בישראל כי 'מן הדין והצדק לעשות כן'.

פסק דין שניתן לאחרונה על ידי בית המשפט העליון בישראל בחן את דרישת ההדדיות ודן באספקטים השונים בשיטות המשפט הזרות והגיע לכלל מסקנה כי נדרש קיום 'פוטנציאלי סביר לאכיפה הדדית במדינה הזרה ושהפרקטיקה הנוהגת במדינה הזרה יוצרת בסיס לאכיפה של פסיקה ישראלית, כי אז דרישת ההדדיות באה לידי קיום.

קביעה זו מגשימה את תכלית קידום הצדק בין המתדיינים, החקיקה ויעלות המערכת המשפטית במובן זה שלא תיווצרנה דרישות ופרשנויות שונות במערכת המשפטית לדרישת ההדדיות הנדרשת באכיפת פסקי הדין הזרים במדינת ישראל.

ע"א 3081/12 דאבל קיי נ' גזפרוס בע"מ פורסם בנבו 9.9.2014 ברק ארז, דנציגר, סולברג

המאמר הינו בגדר מידע כללי בלבד, ואין בו כדי להוות תחליף לקבלת ייעוץ משפטי ו/או תחליף לקבלת חוות דעת משפטית. הכותבת אינה נושאת באחריות כשלהי כלפי

הקוראים ויש לראות בכתוב כמתן הסבר כללי ולא מחייב ובכל מקרה אין לראות במאמר משום מצג ו/או חוות דעת. כל הזכויות שמורות לכותבת.